

ЗАГА́РОВ Олександр Леонідович (справж. — фон Фессінг; 05(17). 01. 1877, м. Єлисаветград, нині Кіровоград — 12. 11. 1941, м. Саратов, РФ) — актор, режисер, педагог. Чоловік *М. Морської*. Заслужений діяч мистецтв РРФСР (1940). Походив з укр.-нім. дворян. родини. Закін. реал. училище у Харкові, Вище муз.-драм. училище при Моск. філармоніч. товаристві (1898; кл. *В. Немировича-Данченка*), був вільним слухачем Брюссел. університету. 1898–1906 (з перервою) працював у новозасн. Моск. худож. театрі (нині МХАТ). Виступав у рос. антрепризах К. Незлобіна (м. Вільно, нині Вільнюс, 1899–1900), М. Дарського (м. Ярославль, нині РФ, 1900–01), Театрі нової драми під керівництвом В. Мейєрхольда (м. Тифліс, нині Тбілісі, 1904–05). У 1906 з. повернувся до В. Мейєрхольда, згодом — до К. Незлобіна (Рига). 1908–09 працював у рос. антрепризі Лебедева у Херсоні. 1910–11 — реж. Театру Ф. Корша (Москва), 1911–15 — Імператор. Александрин. театру (С.-Петербург), 1916–17 — Моск. драм. театру Суходольських. 1917 керував Військ.-нар. театром в Одесі. У листопаді 1918 з. запросили очолити новоствор. у Києві укр. Держ. драм. театр (від 1919 — Перший театр Укр. Рад. Респ. ім. Т. Шевченка). 1921 разом з дружиною емігрував до Польщі, де у Львові став мист. кер. Укр. нар. театру товариства «Укр. бесіда» (до 1923). У 1923–25 — директор і гол. реж. Руського театру товариства «Просвіта» (Ужгород). 1925–26 мешкав у м. Подєбради (пobl. Праги), де організував укр. театр, який обслуговував укр. осередок у цьому місті та його околицях. 1926 з. повернувся до України, де працював реж. і актором мандрів. Театру ім. М. Заньковецької, 1927 — у Держ. драм. театрі ім. Т. Шевченка (обидва — Дніпропетровськ). 1927–28 — мист. кер. новоствор. Харків. Червонозавод. укр. драм. театру. 1928–31 — гол. реж. Першого робітн. театру і ТЮГу в Москві. 1931–41

працював у театрах Пензи, Хабаровська, Владивостока, Барнаула, Свердловська (нині Єкатеринбург), Коврова (Іванов. обл.), Саратова (усі — РФ). Водночас викладав у театр. студіях у Москві та С.-Петербурзі (від 1901), був проф. Муз.-драм. інституту в Києві (1920–21), організував разом з *М. К. Вороним* укр. драм. школу у Львові (1922) і викладав у ній (до 1923). Як учень В. Немировича-Данченка, а також К. Станіславського та В. Мейєрхольда, вихованець петербур. театрів, з. увібрав передовий сценіч. досвід тогочас. рос. театру і намагався застосувати принципи реаліст.-психол. театру в укр. театрі 3-х регіонів етніч. України (Центр., Зх. України і на Закарпатті). Утверджував зх.-європ. класичну і новітню укр. драматургію в репертуарі очолюваних ним театрів, виховував нового актора, здатного відповідати естет. запитам глядача. Автор кн. «Мистецтво актора» (К., 1920).

Основні ролі

Благочинний, Гонта («Гайдамаки» за Т. Шевченком), Фігаро («Одруження Фігаро» П.-О. Бомарше); у кіно — Іван («Золотий вовк», 1924).

Основні вистави

«Лісова пісня», «Камінний господар», «На полі крові», «Оргія», «На руїнах» (усі — 1918–21), «У пущі» (1926) Лесі Українки, «Гріх», «Дисгармонія», «Брехня», «Між двох сил» В. Винниченка, «Мірандоліна» К. Гольдони (усі — 1918), «Візник Геншель» (також гол. роль), «Ткачі» Г. Гауптмана (обидві — 1918–19), «Ревізор» (також роль Городничого), «Одруження» М. Гоголя, «Примари», «Нора», «Гедда Габлер» Г. Ібсена (усі — 1919–24), «Сон», «Ян Гус», «Сотник», «Тополя» (усі — 1921), «Гайдамаки» (1924) за Т. Шевченком, «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра (також роль Оргона), «Суєта» І. Карпенка-Карого (обидві — 1922), «Отелло» В. Шекспіра, «Батько» А. Стріндберга (обидві — 1923), «Євгеній Онегін» П. Чайковського, «Вовки та вівці» О. Островського, «R.U.R.» К. Чапека (усі — 1924).

Рекомендована література

1. Гладков Н. А. А. Л. Загаров — мастер и человек. Ковров, 1939;
2. Піскун І. Український радянський театр. К., 1957;
3. Український драматичний театр: У 2 т. Т. 2. К., 1959;
4. Нікеєв О. Олександр Загаров і український театр. К., 1969;
5. Шляхи і проблеми розвитку українського радянського театру. К., 1970;

6. Леоненко Р. Перші українські державні театри: 1917–1919 роки // Зап. НТШ. Т. 237: Пр. Театрознав. комісії. Л., 1999;
7. Боньковська О. Львівський театр Товариства «Українська бесіда»: 1915–1924. Л., 2003;
8. Андрійцьо В. Олександр Загаров – директор і

мистецький керівник Руського театру Товариства «Просвіта» в Ужгороді (1923–1925 рр.) // Наук. вісн. Київ. університету театру, кіно і телебачення. 2009. Вип. 4–5.

Р. Я. Пилипчук

Бібліографічний опис:

Загаров Олександр Леонідович / Р. Я. Пилипчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15149>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).